

Gårdsbeskrivelse

Kari og Ola driver gården Nøffestad Øvre Østlandet. Gården er på ca 350 dekar dyrket mark hvor det produseres korn. Ca 100 dekar er leid ut hvert år til en nabo som dyrker poteter.

Dette gir et godt vekstskifte.

I grisehuset driver de med smågris produksjon i 7 ukers puljedrift med 30 purker i pulja.

Grisehuset består av:

30 fødebinger. Bingemål: 2x3 meter m/mulighet for fiksering. 1/3 av arealet er gjødselrister. Bingene har smågrishjørner, ca 0,7 kvadratmeter med varmelampe, egen drikkenippel for smågrisene. Purkene har drikkenippel i troa. Det er gulvvarme i smågrishjørnet og i liggearealet i fødebingen. Disse kan da styres separat. De har egen smågrisavdeling med 16 binger, såkalt to-klima binger (tak over liggearealet som kan slås opp når grisene har vokst en del). To kull i hver bing. En ekstra til å samle tapere i. Disse bingene er litt gamle, ca 0,35 kv.meter pr. smågris. De har også noen gamle binger i gamlefjøsset for smågris som ikke har rukket å vokse til ca 30kg når smågrisavdelinga må tømmes.

De har egen bedekkingsavdeling.. Tre binger med løs gående drektige purker, hvor det føres med tørrfôr i tro, i to av bingene er det selvfangerbåser. I den tredje bingen er det korte eteskiller i troa. Alle tre binger har fast gjødselareal med betongspalter, ellers er det fast betonggulv som strøs med sagflis, event. finkuttet halm, av god kvalitet.

I besetningen drives det 7 ukers puljedrift. Med dette systemet blir 30 fødebinger fylt opp med nye griser hver 7 uke. Det blir 7,12 omganger i fødebingen pr. år” 7+7+8 uker = 22 uker. (22 uker er lengden på en syklus fra bedekking til avvenning). Purkene vaksineres mot parvo, rødsjuka og koli. Purkene som avvennes flyttes til bedekkingsavdelingen, her står purkene i drøye tre uker etter bedekking, slik at første drektighetskontroll gjøres her. Alle purkene blir bedekket med Duroc sæd, DD (slaktegris sæd) fra Norsvin. Etter ca tre uker flyttes de til drektighetsavdelingen. Alle smågrisene får jernpasta i munnen. Samtidig som det files tenner. Dette skjer på dag to etter fødsel. Besetningen er medlem av Ingris og helsetjenesten for svin.

Resultatet i grisehuset er litt for dårlig.

De sliter med at fødebingerne er for små etter dagens genetikk. TN70 purka får mange levendefødte, de ligger på 15,2 levendefødte i snitt hittil i år, her er potensiale enda større. Når dagens fødeavdeling og smågrisavdeling ble bygget så la de på ca 11- 12 levendefødte og avvente ca 10 stk.

Så nå sliter de med for små fødebinger og for lite smågris plass. Dødeligheten i fra fødsel til avvenning er over 14%.

Da fødeavdelingen og smågrisavdelingen ligger vegg i vegg, tenker de å bygge om hele arealet med nye FS binger i begge rom. FS binger er en stor fødebinger der det er plass til at smågrisen går igjen til ca 30 kg, og er klar for salg.

De tar kontakt med et I-mek firma for å planlegge hele ombygginga. De ser det er behov for å bygge på grisehuset og for å kunne produsere 2100 enheter pr. år med god plass. De ønsker nå å utvide til å produsere de de har lov til, 2100 enheter. Dette er fullt mulig, da tomte grisehuset står på er ganske flat, og det passer å bygge på i lengderetningen av huset.

Oppgave 1

a)

Sett opp et forslag på bingeløsning. Hvor store FS binger anbefaler dere og hvor mange FS binger bør de ha? De vil produsere opp til 2100 enheter (2100 slaktegrisenheter) nå etter ombygging. Tegn gjerne opp ei skisse av huset med binger, ganger.

Tips: Snakk gjerne med en svineprodusent og eller en som jobber med I-mek på gris.

Info: 105 avlspurker er max i en vanlig besetning uten konsesjon (rett til å produsere mere), ei avlspurke er 20 slaktegrisenheter. **$105 \cdot 20 = 2100$ enheter.**

Ei purke skal regnes som avlspurke når den har grist. Altså hatt et kull. En besetning uten konsesjon kan max ha 105 avlspurker i fjøset til en hver tid.

Årspurke er ei purke som er bedekket. Ergo kan en besetning ha ca 150 årspurker. (pluss event. rekrutter).

b) I en optimal løsning, hvordan ser der for dere dyreflyten i grisehuset? Tenker da på livdyr som skal inn i besetningen og smågris som skal ut ved salg.

Lag en skisse slik dere mener det bør være. Ta gjerne med inngang og smittesluse for folk som jobber i besetningen og.

Tenk på smittevern.

Se gjerne: <https://www.animalia.no/no/Dyr/svin/smittebeskyttelse/>

Oppgave 2

a)

Målet etter ombygging er å få bedre resultat, flere avvente pr. årspurke. Pga bedre plass og bedre miljø i bingene. Mer «moro å gå på jobb når fasilitetene er gode. Det gir inspirasjon i seg selv.

Se på marginalverdiene som Norsvin har regnet ut for smågrisproduksjon.

Der er det satt kroner på en del nøkkeltall. Eks.: Hvis du klarer en avvent til på årspurka utgjør det 723,-/årspurke

Hvis Kari og Ola klarer 1,5 grisunge mere på årspurka og redusere dødligheten med 2% poeng. Hvor mye vil de da tjene «ekstra»?

Tips: Her må dere først gjøre dere opp en mening om antall årspurker de har, så regne.

Oppgave 3

Kjøttssamvirke

Når bonden leverer slakt så trekkes det et beløp pr. kg (dette kalles omsetningsavgift) som går til bl.a markedsregulering av kjøtt. Det koster mye.

Når markedet er i balanse så utgjør dette mellom 0,5 og 0,7 kr/kg i pr. slakt. Ved overproduksjon så kan det trekkes 2- 2,5 kr/ kg slakt. Da «svir» for produsentene. Tiltak som har vært brukt for å få ned produksjonen har tidligere vært å bruke omsetningsmidler til å kjøpe ut purker, betale produsenter for å slutte. Og premiere lavere slaktevekt på slaktegrisen. Dette er veldig effektivt.

Det produseres ca 1,6 millioner slaktegriser pr. år i Norge.

Kjøttssamvirket, altså Nortura Marked har ansvaret for markedsregulering.

- a) Hva er formålet med denne reguleringen?
- b) Vurder fordeler og ulemper at en aktør (Nortura) har markedsreguleringsansvar?
- c) Har dere forslag til andre måter å regulere markedet på?

Tips: Ta gjerne kontakt med en tillitsvalgt i kjøttssamvirke (Nortura) for å få hans/hennes synspunkter på dette.

Max poeng er .

Oppgave 1 kan gi 10 poeng

Oppgave 2 kan gi 10 poeng

Oppgave 3 kan gi 10 poeng

Vedlegg, elektronisk:

Årsstatistikk Ingris 2019

Pdf fil med bladet Svin, to eks.

Pdf. Marginalverdier, smågrisproduksjon